

Quan, al 1989, l'exèrcit soviètic es retirà de l'Afganistan, posà fi a una guerra contra els mutjaidins, una resistència formada per una diversitat de forces. Dels talibans, no n'hi havia indicis. Els talibans són un subproducte del 'nou ordre' creat des de la Guerra del Golf.

Al servei del 'nou ordre mundial'

Taliban només vol dir, en llengua paixuna, "estudiant", i designa, particularment, l'estudiant de la xària –que és tant com dir l'Alcora, llegat escrit de Mahoma– i de la sunna –tradicció històrica, no escrita, de l'islamisme–. Durant la guerra dels anys 80 una allau de refugiats afganesos inundà l'oest i el sud del Paquistan, on trobaren l'acollida dels seus germans islàmics. I un cop més la solidaritat entre els pares esdevingué la millor llavor de l'islamisme radical. Els joves refugiats, d'ètnia paixuna, van tenir l'opció d'integrar-se a les *madrasas* (escoles islàmiques, finançades per la monarquia saudita). Quan al 1992 els mutjaidins van prendre Kàbul i el règim pro Moscou de Nagibul-lah s'esfondrà, a l'altre costat de la frontera ja eren desenes de milers els joves talibans que es delien per tornar a casa i exercir-hi una intensa pressió en defensa de l'ètnia paixuna i d'una aplicació més rigorosa de la xària, a l'estil del Paquistan.

A molts occidentals, els ha sorprès l'aparició d'un moviment integrista islàmic que no és xiïta, sinó sunnita, l'altra gran branca musulmana. Després d'anys de desinformació sobre l'Iran, de règim xiïta, molts han caigut en l'error d'identificar xiisme (primera ruptura de l'islamisme) amb fonamentalisme. Res a veure, hi ha integristes sunnites (l'Àràbia Saudita i els talibans, com el catolicisme té els seus Lefevre), integristes xiïtes (l'Iran i l'Hezbollah, com els protestants tenen el seu Ian Pasley)

i hi ha, afortunadament, gent obera i equànime pertot arreu.

Tanmateix, res no feia pensar que, d'aquell jovent, n'havia de sorgir un moviment militar, religiós i polític capaç de controlar, en poc més de dos anys, les tres quartes parts del territori afganès i la capital. L'any 1992 Mohàmmed Omar, l'actual líder taliban, era tan sols un mestre destacat de la *ma-*

superioritat numèrica i a un material molt més modern i potent que no pas el dels mutjaidins.

Miracles dels dòlars de Satan.

Des del 1980 la guerrilla afganesa instal·la la rereguarda al Paquistan d'on rep assessorament dels serveis secrets, suport logístic de l'exèrcit i armament de procedència xinesa. Amb crèdit il·limitat, els mutjaidins havien rebut un flux constant d'armes nord-americanes procedents de l'Àràbia Saudita. Aquest flux, lluny d'aturar-se amb la presa de Kàbul al 1992, es va incrementar en benefici dels talibans. Tenir l'arsenal cobert va permetre al moviment dels joves sunnites radicals de condemnar el cultiu, el comerç i el consum de l'opi (l'Afganistan n'és el segon centre productor del món) durant tot un any d'avenç militar des del sud. Però, a vegades, un dòlar és més ràpid que no un míssil, i els talibans han reprès la producció i exportació de l'heroïna des del 1995, ço que els ha reportat uns ingressos econòmics que el mutjaidins invertien a pagar armament i recursos i els talibans han destinat generosament a comprar els adversaris de les milícies mutjaidines.

Els dos objectius proclamats pels talibans: posar fi a l'enfrontament de les milícies i aplicar radicalment la xària a tot l'Afganistan, són difícilment compatibles i travessen circumstàncies desiguals. La religió imposada a bastonades no acostuma a fer arrels gaire profundes: a la desconfiança de les ètnies no paixunes (tatgics, usbecs

El suport que els EUA donen al Paquistan i als talibans respon a interessos econòmics molt concrets.

Les reserves de petroli del Kazakhstan, els filons d'or de l'Usbequistan o els jaciments d'argent del Tatgiquistan condicionen la política nord-americana respecte a aquesta regió.

Després de l'establiment del front comú mutjaidí contra els talibans, és impossible de fer prediccions sobre el futur del país.

drassa, quan Kàbul era en mans del tatgic Massud –nomenat "el tigre del Panxir"– en guerra oberta pel control de la capital i del país, amb Rabbani, també tatgic, i Jekmatiar, paixú i musulmà. Els talibans no apareixen en escena fins al 1994, quan Islamabad decideix prescindir de Jekmatiar. El novembre d'aquest mateix any forces talibanes provinents de la ciutat paquistanesa de Quetta s'apoderen de l'enclavament afganès de Kandahar, després d'un combat excepcionalment breu, gràcies a la seva

ROSANNA PUCHADES

i atzars, aquest darrers de religió xiïta, s'hi afegeix la malavinença de quasi tota la població amb l'integrisme religiós. Resistent perseguits ahir, reconqueridors avui, els talibans són un exèrcit d'ocupació al seu propi país, envoltats d'una població que no els estima i d'aliats de lloguer. Les baralles entre les milícies mutjaidines s'han acabat, i a les sis províncies del nord, especialment a la vall del Panxir, s'ha constituït un front comú contra els talibans, que amenaça Kabul. La guerra a l'Afganistan és lluny d'acabar-se i és impossible de fer prediccions sobre el futur del país, a diferència del Paquistán on es pot afirmar que, després dels talibans, res no tornarà a ser igual.

Els talibans s'han nodrit, al Paquistán, d'un doble suport. D'una banda, dels interessos de l'estat per obrir-se una via cap a les antigues repúbliques soviètiques de l'Àsia central, contra l'Índia i l'Iran, els principals oponents de la regió. Un govern aliat, a Kabul, és la condició per obrir l'Organització de Cooperació Econòmica (OCE), integrada per l'Azerbaitjan, el Kazakhstan, el Tatgiquistan, el Kir-

Els talibans pretenen que s'apliqui radicalment la llei islàmica a tot l'Afganistan. La majoria de la població veu amb desconfiança l'integrisme radical d'aquesta guerrilla.

ARXIU / EFE

Els talibans han conquerit tres quartes parts del territori afganès amb el suport del Paquistan.

Aquesta guerrilla també ha rebut un flux constant d'armes i municions nord-americanes procedents de l'Àrabia Saudita.

guizistan, l'Usbequistan, el Paquistan i l'Afganistan, a més de l'Iran i de Turquia, que privilegien les relacions bilaterals. D'una altra banda, els sectors més conservadors de l'exèrcit –capitanejats per l'actual ministre de l'interior, el general Nasirulakh Babar– avui aliats de circumstàncies de Benhazir Butto, aposten per una inversió a l'Afganistan que acabarà donant rèdits al Paquistan. El reforçament de l'ortodòxia religiosa i la influència sobre una mena de legió armada de quinze mil a vint mil talibans són factors que poden tornar a convertir el "parlamentarisme tutelat", vigent a Islamabad, en un règim militar investit d'una pàtina d'ortodòxia islàmica.

L'amic del meu enemic també és el meu amic. Ens anem acostumant a veure contingents de l'Índia, i sobretot del Paquistan, als cossos de pau de l'ONU. Això només és una mostra de l'interès de

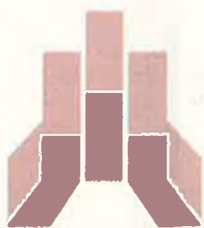
tots dos estats per fer-se valer de Washington en el nou context mundial. Històricament enfrontats, l'Índia i el Paquistan han estat respectivament aliats amb Moscou i Pequín. L'extinció de l'ajut soviètic i els canvis de la política exterior xinesa, disposada a minvar l'exportació d'armament al Paquistan per tal de tranquil·litzar Nova Delhi i obtenir contrapartides dels EUA, no han pas dut a un acostament entre Islamabad i Nova Delhi. Curiosament, si la tensió creix, sobretot per la reivindicació de la sobirania sobre el Caixmir, les polítiques d'aquests dos adversaris coincideixen plenament en un punt: guanyar el favor dels EUA, oferint-se d'aliats en els conflictes asiàtics. Washington es deixa estimar dins la seva nova política: mentre va durar la "guerra freda" es compraven aliances a qualsevol preu i va ser molt de moda el "govern de palla"; avui les noves tendències en el disseny de la política exterior nord-americana semblen privilegiar el "no-govern" i les situacions sense sortida, alhora que es mantenen línies de diàleg directe amb totes les parts: Moscou, Pequín, Nova Delhi, Islamabad i, també, Teheran o Bagdad.

La política dels EUA no respon solament a consideracions geoestratègiques, contra l'Iran, l'Iraq i les repúbliques musulmanes de l'antiga URSS, sinó també a objectius econòmics molt concrets. Al Kazakhstan es calcula que hi ha la quarta part de les reserves mundials de petroli, la companyia

Chevron ja hi ha invertit més de deu mil milions de dòlars, guanyant per mà el consorci AGIP-British Gaz i enfrontats tots a les ofertes russes. A l'Usbequistan, a la frontera nord de l'Afganistan, hi ha els filons d'or més importants del planeta, amb una producció estimada de cinquanta tones netes l'any. Al nord-est, el Tatgiquistan té el que podrien ser els jaciments d'argent més grans del món. Després d'haver menystingut, durant anys, el Paquistan i d'haver-lo penalitzat per la seva política nuclear, el president Clinton va adreçar-se al Congrés per parlar del Paquistan com "d'un país democràtic i modern" que, malgrat el seu islamisme, combat la droga i el terrorisme i proporciona molts efectius a les operacions de pau de l'ONU. Islamabad ha signat un acord d'importació de gas amb el Turcmenistan, de tres mil milions de dòlars d'inversió en un gasoducte que travessa l'Afganistan des de Herat fins a Kandahar i Quetta. Dins el marc dels acords de l'OCE, el Paquistan te previst d'estendre la seva xarxa de fibra òptica, via l'Afganistan. De manera que, si els talibans són la mà d'Isllamàbad, Washington dóna la mà als talibans, almenys mentre l'aliança dels governs ex-comunistes de les repúbliques de l'ex-URSS, recolzats en els moviments tatgics i usbecs, no capgiri la relació de forces.

Aleshores, potser parlariem dels drets humans.

Pau Pons

Organitza un Grup de Treball per a la divulgació i promoció de la Societat Civil.

A totes les Fundacions interessades, contactar amb la Coordinadora Catalana de Fundacions al

**COORDINADORA
CATALANA
DE FUNDACIONS**

Telf. 487.01.30

Passeig de Gràcia, 69, 5à. despatx 3, 08008 Barcelona

**El Club de Lectors
dels Països Catalans**

Nou catàleg: Tardor 1996

**Si encara no n'és soci,
comuniqui'ns-ho per carta,
telèfon o fax i l'informarem.**

GRUP DEL LLIBRE
avinguda de l'Hospital Militar, 24 - 08023 Barcelona
Tel. (93) 415 34 10 - Fax (93) 415 62 91